

Česká próza

Ivana Myšková
Níčení

Ivana Myšková

Debut

fra

Česká próza

Ivana Myšková
Níčení

fra

Ivana Myšková (1981) se narodila v Roudnici nad Labem. Vystudovala Literární akademii v Praze, obor tvůrčí psaní a mediální komunikace. Od roku 2007 působí na stanici ČRo 3 – Vltava, kde natáčí rozhovory a reportáže o literatuře pro pořad Mozaika a příležitostně vytváří i delší komponované pořady. Jejím debutem byla rozhlasová hra *Odpoledne s liliputem* (2007). Prozaické texty publikovala v *Revolver Revue* a v internetovém časopise *Dobrá adresa*.

Ivana Myšková
Nícení

Ivana Myšková
Nícení

fra

Knihy vychází s podporou
Ministerstva kultury ČR.

Česká próza
Ivana Myšková
Nícení

Fotografie na obálce Kristýna Moješčíková,
z cyklu *Home Sweet Homes*, 2010 (výřez)
Jako eknihu vydalo roku 2014 Fra,
Šafaříkova 15, 12000 Praha 2,
fra@fra.cz, www.fra.cz
Elektronické vydání první

© Éditions Fra, 2012, 2014
Text © Ivana Myšková, 2012, 2014
Cover photo © Kristýna Moješčíková, 2010
Author photo © Radek Brousil, 2012
ISBN 978-80-87429-30-3
ISBN 978-80-87429-94-5 (Pdf)
ISBN 978-80-87429-95-2 (ePub)
ISBN 978-80-87429-96-9 (Mobi)

*Alexandře Berkové
mým kajkám
a Mileně*

Vajíčka kajky mořské (Somateria mollissima) leží v hebkém prachovém peří, které si samice vytrhává z hrudi.

Od agamy po žraloka

Velký ilustrovaný slovník zvířat

Nevím, kdo jsem, ale trpím, když jsem deformován, toť vše.

Witold Gombrowicz

A bujný fíkus bujně rostl až ke stropu. A pak už nemohl dál – byl tam ten strop.

„Musíme ho ufíknout,“ řekl Předobraz.

„Musíme udělat díru do stropu,“ řekla Hermína.

„Jak byste se sem hodila!“ zvolal před prázdným výklenkem ve zdi zchátralého kostela, výklenkem pro světce. „Stála byste nehnutě, v modré říze po paty a odpouštěla hříchy!“

„To bych mohla, dlouho sháním smysluplnou práci,“ řekla jsem. A on se sklonil, hluboce se sklonil, že mě vysadí. A já jsem stoupala a stoupala a konečně se vyškrábala do té niky, oprášila si kolena a zaujala svatý postoj. Byl odtud krásný výhled na okolní kopce a rybníky, a ty se oslnivě leskly. Ale jako by prázdnota, kterou jsem právě vyplnila, na oplátku zas vyplnila mě a já se náhle na něj podívala s úzkostí a děsem: „Co když mi bezbožníci dojdou? Je jich přece jenom omezené množství.“ On ucouvl o krok. „Neboj se.“

„Co když jsem tu pozdě a svět je zcela napraven a nebudu už k užítku?“ On ucouvl o kroky dva. „Neboj.“

„Co když mezi bezbožníky budou velké mezery? Co budu dělat mezi tím? Nemám tu nic na čtení. Jen tohle...“ Obrátila jsem se ve své nice k nápisům: *Husník je zkurvysyn a Narvu ti ho do krku...* „Co tady bude číst v těch prodlevách?“ A veliká prodleva se rozevřela mezi námi, rozvíraná přítomnou bezradností a budoucím steskem. On před ní ucouvl, aby tam nepadl, řekl: „O čtení se ti postarám,“ a zmizel.

Nesmíš mi věřit, Elvíro! Běda ti! Určitě je to smyšlenka. Takovou radost bych neunesla! A co vidíš? Žiju.

I kdybys uvěřit chtěla, musím Tě zklamat, je to sen... Život je přece dřina a odříkání.

Jenomže počet zázraků převyšuje počet obyvatel světa. Měj oči na štopkách, Elvíro, uvidíš jako šnek a pak je spatříš taky. Díváš se? A co? Nic? Tak vidíš. Je to celé nesmysl.

Co když jedeš vlakem na nějaké místo a do kupé přistoupí pohledný a usměvavý muž a bez zbytečných řečí se dáte do řeči a vystoupíte kupodivu spolu a vykročíte stejným směrem? Co když jdete lesem, rezervací, všechno je chráněné a i Ty cítíš, že jsi pod ochranou? Co když jdete (a už je to putování) a potkáváte v lesích betonové bunkry, okolo rostou tisíce netykavek a Ty s ním (s tím mužem z vlaku – nemožné) hledáš nejučtější lusky, přesně jako v dětství, vybuchují po dotyku jako pumy a shodnete se: Ty bunkry jsou tu proti netykavkám. Ve stříně je hnízdo a vás zajímá shodně: Který pták rád zobe netykavky?

A co když potkáváte staré vodárny, ty drobné vodní paláce, a křičíte jak malí: „Ty jsou jak hrnce s pokličkou! A taky modrý!“ A zdoláváte cestu rozbrážděnou skosenými stromy, na nich čtyři dřevorubci, povzdechnou si nahlas: Vy se máte, chodit po vejletech...

A co když se, bez mapy a bez úsilí, šťastnou shodou, objevíte v místě, kde si teď udiveně musíte říct: Tady jsem měl(a) být až zítra. A vstupujete stejnou brankou do stejného domu a nacházíte lidi, s kterými se znáte a musíte se divit tomu zpoždění: Proč jsme se my dva potkali až dnes?

Je půvabný a křehký a barva očí se mu mění podle světla. Vzezření šlechtické, zdvořilost, mravy... Vztahy jsou to jediné, o čem nevtipkuje. Je jako chodící myšlenka, tichý (jen smích je bujarý, s vějířky vrásek kolem očí), éterický (je to snad směšné, říct to o muži, ale ať – pro mě je) tak, že se ho bojím dotknout, abych ho nezranila a aby se mi nerozplynul.

A kůži má jako žena (skoro jako Ty!).

V řeči je cudný, až panický. (V řeči. Jinak je to přece nemožné, v pětadvaceti.) A moudrý a zkušený je – co toho ví, to musím dohnat! Jsem ostudně vzadu. (Bude můj učitel!) A přemýšlivý je! Zkoumá mé věty tak zodpovědně. Já říkám: Jsou hloupé, to si nezaslouží. On říká: Jen mě nech. – To jen pro ilustraci, samozřejmě si vykáme a budeme si vykat, nabízí to velké možnosti.

A chodí neslyšně, po způsobu šelem a objeví se vždycky nečekaně náhle, překvapí – vždycky ale vhod. (Hned jak se mi už už začne stýskat. A to ho znám šest hodin!)

Už končím, už musím, už nesmím ztratit ani minutu. Je kýč psát v radosti, ještě v té euforii – Ty mi to odpusť. Ty, jako jediná, která to čte.

Tvoje Hermína

11. června

Snad jste můj dopis nečekal tak brzy. Ani já ne, věřte mi. Zapírala jsem ho sama v sobě, trhala stránky, které nebyly... Ale čtyři dny jsou právě tak únosné. Čtyři dny, a mohla bych objímat zeměkouli!!!

Já vám taky zmizím! Jenomže co když to pro Vás není výhružka? Všimáte si, jak zoufalství šikovně zaláním pustou hrou? Nemáte-li oči rentgenové...

Nemáte-li oči rentgenové, nemusel jste prohlédnout, proč jsem tak rychle odmítla ten večer. Měš-

ťácká morálka, samozřejmě, matčiny výzvy k nedůvěře, stud, vlastní neřestnost... taky. Ale ten jediný důvod byl: protože jsem po ničem jiném netoužila! Vdechovat vůně (Mám Vám věřit, že jsem si opravdu přivoněla k tamaryšku?) a nebát se (vždyť jsou tak omamné), protože Vy budete se mnou...

Pochopte, to jsem si musela odepřít.

Ještě že jste mi nerozmlouval dlouho. Zeptal jste se dvakrát. Zeptat se potřetí, povolila bych. To jste se nemohl zeptat ještě jednou? Mohla jsem sama před sebou uhájit svou pevnou vůli, mohla jsem dokázat, že skutečně nepovolím. Takhle jsem stále na pochybách...

Na mé jméno se, doufám, rozpomenete

Nesmím se na lidi tolik usmívat. Špatně se to chápe, myslí se, že tím něco myslím, a někdy dokonce, že tím něco říkám! Jenomže já mlčím, mlčím a usmívám se, snad je to trošku záhada, ale proč ji luštit – nikdy se nepřidám k výpravě k jezeru Loch Ness. Copak se musím pořád vysvětlovat? To nebylo na vás. Ne? Tak proč jste se na mě dívala? Já se na vás nedívala. Ne? A co je tohle? To není dívání? A zadívá se na mě tak, že musím uznat, ano, jestli to vypadalo takhle, tak to dívání bylo, dobře, bylo to dívání. Ale to neznamená, že jsem se na vás usmívala. Ne? plácne se do stehů. Tak na koho? Na koho, když jste se dívala na mě? A čeká, čeká a povytáhne obočí. Neusmívala jsem se na vás a neusmívala jsem se na nikoho druhého. Vůbec na nikoho jsem se neusmívala. Hm. Aha.

A mně by se chtělo smát, obočí mu povylezlo tak, že málem srostlo s vlasy (což bylo komičtější o to, že muselo překonávat pleš), ale nesměla jsem, zas by si to špatně vyložil a zas bych mu to špatně vysvětlila.

Ptal by se ještě: A na koho teda? Na koho, když vůbec na nikoho? A já bych ho jen zpražila svou pronikavou moudrostí (údiv nadosmrti – tak moudrá a tak mladá): Existuje přece úsměv na nikoho, pro sebe. Vy znáte jen ten druhý!

13. červen

Elvíro! Nesoustředím se.

Nějaké zkoušky je teď to poslední, co by mě mohlo zaujmout, přestože předmět zkoušek mě zajímá neustále. Jenže ne a ne mě strhnout! A můžu si říkat „musí“ klidně nepřetržitě, z hlavy to pořád vypadává. Přišlo to v nevhodnou dobu. Anebo v nejvhodnější. Studentský stav mi dovoluje zabývat se vším zevrubněji, opravdu a nadoraz.

Vedle knih ke studiu do komínku vrším knížky od Jakuba (cokoliv, o čem se zmínil a v knihovně to měli), které přibývají den co den a přerůstají komínek první, a ten se nevyhnutelně kácí. Nemá tak pevnou základnu.

To by bylo, aby mi nepovolili (To by bylo smutný!) odklad, když jsem jako důvod uvedla „krajní zamilovanost“. A na studijním jsou tři ženy! Copak jim svým zpožděním způsobím nějakou újmu? Copak mě za to musejí ztrestat? Samosebou mě to trápí a už bych chtěla vědět, na čem jsem. Samosebou jsem si nadávala a zděsila se zněním toho důvodu. Jak nevhodně to mísím! Do úředního dokumentu strkám intimitu. To nemusí být pochopeno správně! Rektor to může považovat za vtip, kterému je prohřešek se smát, a tak mu upře všechnu vtipnost a posune to k drzosti.

Takhle nemoc, kdyby byla. Tu by odpustili. (Jistěže ne chřipku. Aspoň bronchitidu.)

Ta moje nízká vyplašenost, ustrašenost. Stokrát se

mi hnusí! Trošku hédonismu sem, do toho zpuchřelého života! Bude to nové, Elvíro! Bude to iniciace. Jednat svobodně, z radosti. Jde z toho strach a děs, mrazí mě – neptat se, jestli to můžu. Můžu to?

Hermína

Jedu domů. Vezu batoh špinavého prádla – to jediné, co z velkoměsta vozím. Zkoušky jsem vzdala – zalžu.

Zoufale si přeji, aby ta slečna naproti, co vypadá tak usmoleně, protože má pravděpodobně celý život smůlu, necintala. Loupe si pomeranč a už už se ho chystá jíst, jenomže pomeranč kape při sebemenším zmáčknutí, kape po bradě a slepuje prsty, už do něho kouše, bože pomoz jí, bylo by krásné, kdyby ho snědla důstojně. Ale ne, krůpěje pomerančové šťávy neovladatelně vyrážejí na povrch dužiny a stříkají do stran, první už se nezadržitelně vsakuje do modrého roláku v místech jejích nadměrných prsou. Ach, určitě se jí děti ve škole smály. Braly si ji na mušku pro její předčasnou vyspělost; pokřikovaly na ni, žalovaly, schovávaly věci a zamykaly na záchodě. Rvaly jí za výstřih ohryzky a okurkový salát lily za krk. Nohy podrážely, za vlasy krákaly, do prsou žďuchaly. Sledovaly, jak se potí. Ubohá oběť školního naschválnictví. Vzrostlá a ztepilá, přitom tak vratká a rozviklaná. Ta dětská svoloč. Proč není hranice trestní odpovědnosti snížena k devíti letům, jako to bývalo v Anglii?

Bůhví, kam jede a za kým. Bůhví, jestli tahle stehna někoho svírala. A přitom byla první ze třídy. Zrovna se převlékla do čistých tepláků – smetanově bílých. Čekali před tělocvičnou na začátek hodiny, kluci i holky, když se jí na zadku objevila skvrna. Rychle se vpíjela do tepláků, chtivě pohlcovala třísla,

až zalila celý klín. Ve dvanácti letech! Mohlo to vypadat jako zranění, mohlo to vypadat jako zázrak, ale vše bylo uvedeno na správnou míru. Bohužel. Nikdo jí nechtěl nic půjčit na převlečení. A jistě i teď. Jistě i teď menstruuje za chůze, nikdy se to nedá odhadnout. Kalendáře jsou k ničemu. Přijde to, když jedou k vodě (alespoň že nejedí k moři, nemusí litovat tak trpce), přijde to, když si chce vzít něco bílého... Ne ne, v těch stehnech nikdo nebyl. Určitě bude ještě panna. Určitě jede za příbuznými. Za tetou nebo za babičkou. Po sestřenkách dědí. S babičkou vaří. Snad si něco pěkného odveze.

Mám chuť ji plesknout přes prsty. Pokousaný pomeranč si položila na kalhoty a teď se pokouší ulepenými prsty vyčistit skvrnu, kterou si stejně nakonec nešikovně zapere, takže to bude to první (a snad i jediné), co člověk uvidí, sotva se na ni podívá (podobně jako to bývají mastné vlasy, slepé oči nebo uhnílé zuby). Samozřejmě že ji pouze rozšmudlá, samozřejmě že si pouze do roláku otře zbytky vláknité dužiny. Samozřejmě že vlak sebou právě v tuto nestřeženou chvíli bez upozornění trhne a pomeranč se bezradně skutálí až k mým nohám. Samozřejmě že se pro něj shýbám a samozřejmě se pro něj v tu samou vteřinu shýbá ona. Samozřejmě o sebe naše hlavy křachnou a samozřejmě to má daleko k beránčímu ducnutí. Samozřejmě se omlouvá. Já samozřejmě taky. Zvedá se, má obrovskou skvrnu na levém stehnu a ještě větší samozřejmě na prsou, a konečně odklopýtá na záchod. Ale jen co si zamáčknu vzrůstající bouli, už se zase vrací. Samozřejmě netekla voda. Pusu má nezvykle vyboulenu – samozřejmě ten pomeranč snědla. Samozřejmě nemytý. Nikdy by nevyhodila nedojedený pomeranč – samozřejmě!

Jako bych se za ni nemodlila, jako bych k ní nevy-

sílala jednu dobrou radu za druhou a druhou lepší za první. Jakmile přece pomeranč vystříkl poprvé, věděla jsem, že vstrčením celého pomeranče (ostatně přijatelně velikého) do úst by předešla všem těmto pozdějším komplikacím, vstrčením celého pomeranče by převýšila ty škodolibé skrčky ze školních let, protože vstrčením celého pomeranče by jim vytřela ten domýšlivý zrak, protože vstrčení celého pomeranče do úst byla jediná skutečně rozumná věc, kterou vůbec mohla udělat. Tak proč si počínala tak krajně nerozumně? Proč ukusovala z pomeranče, který se ukusovat nedá anebo dá, ale jen za cenu zákeřného potřísnění? Bože, slituj se, ať aspoň z kapsy nevytáhne nějaký ztvrdlý a páchnoucí kapesník. Párkrát zamžikám a protřu oči, abych se probrala z nudy a únavy, abych si pohledem na úhledný čistý a voňavý kapesník potvrdila nesprávnost své diagnózy...

Samozřejmě z kapsy vyprostila sežmoulanou kostkovanou hrudku. Šnuptychl! Ach né, ach kéž bych oslepla a zhlédla osud méně předvídatelný!

Hle! Usnula jak unavený ptáček, na sesli, jak na bidýlku, hlavička jí padá a sem tam pípne ze spaní. Miláčku. Už jsem tady... Přišla jsem, abych se s tebou podělila o všechnu svou radost... Přistoupím k ní tiše, poklekám – je roztomilá – pokouším se opatrně vyjmout z jejích prstů nůž.

Co se všemi těmi jablky? – U loupání jablek můžu aspoň sedět...

Kdyby se mi podařilo pořádně ji opřít, nohy podložit, mohla by spát spánkem spravedlivých déle.

Ale jen se dotknu střenky, procitá: „Ježiš, už jsi tady? Co děláš? Neřízni se!“ A pak se chytá za hlavu: „Můj bože, já jsem usnula...“

„No a? Tak usínej...“

„Co blázníš? Teď budu spát?“ A kouše do udidla, postroj navléká...

„A co bys nemohla, dyť můžeš...“

„Já můžu? Kdes to sebrala? Já můžu akorát všem dělat služku!“

„Odpochň si, natáhni se, čti si...“

„To můžeš ty, já ne! Tý práce kolem, bože!“ Kdepak, ona se nepropustí. Ona se nevypřáhne, nenechá se svést. Je nervózní, plaší se a rudne:

„Kdyby mi aspoň někdo pomoh. Já už to všechno sama nezvládám.“

„A co a co?“ bezradně se rozhlížím a netuším, s čím, kromě jablek, můžu pomoci.

„Ty nevidíš tu práci všude kolem?“

„Ne, nevidím.“

A vím, že je to špatné, jedna z nás vidí přízraky, které ji straší a sužují, jedna z nás rozmlouvá s duchy. Neví, kam dřív, motá se dokola, mezi kredencí s vyleštěným sklem a lednicí s navařeným jídlem na tři dny, motá se a pletou se jí nohy, zakopává, obstoupená svými chimérami.

„Tak ty to nevidíš...“

Postávám za noci v rozlehlé hale v nejvyšším patře jakéhosi honosného domu se štuky, jen po stropě se míhají stíny mdle roztančených plamenů z krbu na konci haly. Veliké ticho a opuštěnost věcí. Za oknem se vznášejí postavy mně známé, podobné parašutistům, jen bez padáků. Pohupují se ve vzduchu jako v hlubinách (poloha pádu a přitom vznes). Chvíli je vnímám tak, jako bych byla venku s nimi, chvíli za zavřeným oknem, uvnitř. Rej strašidel?

„Já už ho za celý den ani nevidím.“

„Protože je tak nezřetelný.“

Není neviditelný. Je nezřetelný. Nezřetelný otec. Tušený kdesi v podzemí. Nebo na střeších? Tušený zrovna tak nezřetelně.

Někde tady bude. Někde tu musí být. Před třemi dny vešel těmito dveřmi. Tři dny u nich hlídám a ještě nevyšel. Bezpochyby tu je. To víte, dům je rozlehlý a nohy krátké. Nedoběhneš. Závod Achillea s želvou.

– Pokud si nestaví tunel, najde se.

– To bysme něco slyšely. Vid', že bysme něco slyšely?

– Co říkáš?

Může si hloubit tunel. Zrovna tak nezřetelně. Bývali takoví vězni. A on je stará škola. Tuhle jsme zoufale hledaly pilník na nehty. A nikde nic. A třeba i samotným nehtem – zdivo je podmáčené.

– Co to je za šramot?

– Kočka!

– Vždyť tady spí!

– Stejně je to ona. Vždycky je to kočka. Je za to zodpovědná, i když spí.

Těmito dveřmi? To bysme si všimly... Nemůže proklouznout – hora chlap. Těmito nízkými dveřmi. Nebo se mýlíme? Není to hora chlap? Je to chlap docela malý a proklouznul nám už dávno? Docela bez tunelu?

– Však on se objeví. Až když to nejmíň čekáš. Dávám mu pod schody talíř s jídlem. A vždycky ho najdu prázdný.

– Ale může to být kočka.

– Vždycky to může být kočka. Ale vidíš ji? Tady spí.

– Je za to přece zodpovědná, i když tu spí.

– Tentokrát vím, že je to on. Talíř je dočista vylízaný.